

Prisimenant docentą Vladą Sližį

(1912 08 23 – 2002 12 18)

2012 m. rugpjūčio 23 d. paminėtos Neorganinės technologijos katedros vedėjo, o 1945 m., pakeitus katedros pavadinimą, Silikatų technologijos katedros vedėjo, docento Vlado SLIŽIO 100-osios gimimo metinės. Gruodžio 18 d. – 10-osios mirties metinės. Docentas V. Sližys Cheminės technologijos fakultete dirbo nuo 1940 iki 1956 m.

V. Sližys – inžinierius technologas, technikos mokslų kandidatas (nuo 1990 m. – daktaras), docentas. Gimė 1912 rugpjūčio 23 d. Užlieknio kaime, Anykščių valsčiuje, Anykščių apskrityje, gausioje pasiturinčio ūkininko šeimoje, kurioje augo 7 (5 broliai ir 2 seserys) vaikai. Vlado Sližio tėvai buvo pažangūs ūkininkai, stengėsi vaikams suteikti išsilavinimą. 1932 m. baigė Panevėžio realinę gimnaziją, 1939 m. – Kauno Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Technikos fakultetą, apgynė diplominį projektą „Viskozinio plaušo fabrikas“ ir įgijo technologijos inžinieriaus kvalifikaciją. Dar studijuodamas VDU vedė keleriais metais jaunesnę Genovaitę Tamašauskaitę – medikę, su tėvais gyvenusią Kaune. Iki 1944 m. jauna šeima susilaukė dukros Danutės ir sūnaus Rimgaudo. Vokiečiams 1943 m. kovo 17 d. uždarius visas Lietuvos aukštąsias mokyklas, studentai ir jauni dėstytojai turėjo slapstytis nuo demobilizacijos. 1944 m. vasarą, artėjant sovietinei armijai ir naujai okupacijai, universiteto dėstytojams bei studentams iškilo dilema: likti tėvynėje ir pasmerkti save galimoms represijoms ar trauktis į Vokietiją. Kai V. Sližio nebuvo Kaune, žmona kartu su savo vaikais ir tėvais pasitraukė į Vokietiją, vėliau persikėlė į Australiją. Šeima suskilo į dvi dalis. Lietuvoje likęs ir neturėdamas žinių apie šeimą, V. Sližys, vengdamas represijos, dokumentuose nurodė, kad šeima žuvo traukdamasi į Vokietiją. Pirmąjį laišką iš Australijos šeima jam atsiuntė tik 1956 m., mirus Stalinui. Taip tarp šeimos narių ir giminių, gyvenančių

Lietuvoje ir Australijoje, nepaisant atstumo, atsinaujino ryšys.

Abu V. Sližio vaikai baigę aukštąsias mokyklas, su šeimomis gyvena Australijos mieste Melburne. Dukra dirbo mokytoja, sūnus – inžinieriumi elektriku. Anūkai V. Sližį aplankė tik po 1990 m. – Lietuvai atgavus nepriklausomybę, o su žmona Genovaite V. Sližys taip ir nepasimatė, nes apie šeimos susijungimą ar pasimatymą sovietinės okupacijos metu lietuviai galėjo tik pasvajoti, o nepriklausomybės metais abu jau buvo solidaus amžiaus, kad pasiryžtų tokiai ilgai kelionei. Nors didesnę gyvenimo dalį praleido atskirai, antrą šeimų nesukūrė. Abu mirė tais pačiais – 2002 – metais.

1939–1940 m. V. Sližys dirbo Krašto apsaugos ministerijos Ginklavimosi valdybos tyrimo laboratorijos inžinieriumi, nuo 1940 m. – pedagoginį darbą VDU Neorganinės technologijos katedroje. Pasibaigus antrajam pasauliniam karui, atkūrus universitetą ir prof. A. Domaševičiui pasitraukus iš Lietuvos, V. Sližys tapo Neorganinės technologijos, vėliau Silikatų technologijos katedros vedėju. Šias pareigas su dviejų metų pertrauka (1947–1949 m.) ejo nuo 1944 iki 1956 m. Jam teko vadovauti katedrai paskutiniaisiais universiteto ir pirmaisiais Politechnikos instituto gyvavimo metais, kai buvo siekiama didesnės inžinierių specializacijos, steigiama oficiali silikatų technologijos specialybė, keičiamas katedros pavadinimas, kuriamos naujos disciplinos ir naujos laboratorijos, daugėjo studentų, kartu ir dėstytojų.

1948 m. V. Sližys apgynė disertaciją „Kreidos mergelio išnaudojimo klausimu“. Jam suteiktas technikos mokslų kandidato (1990 m. nostr. daktaro) laipsnis, 1950 m. – docento vardas.

Doc. V. Sližys dėstė įvairias neorganines technologijas: plytininkystę (dabar – statybinė keramika), trašų, rūgščių, stiklo technologiją, bendrąją cheminę technologiją, domėjosi mineralinėmis žaliavomis ir jų panaudojimu. Įvedus visų specialybių studentams pramonės ekonomikos ir organizavimo dalyką, kurį laiką jį dėstė silikatininkams, nes tuo metu nebuvo atitinkamos katedros bei specialistų. Rektoriaus nurodymu tą dalyką turėjo dėstyti profiline katedros. Tai buvo puikus pedagogas, plataus akiračio ir didelės erudicijos asmenybė. V. Sližys dalyvavo ekspertinėje veikloje – buvo vienas iš pagrindinių ekspertų, sprendžiant chemijos ir statybinių medžiagų pramonės plėtojimo Lietuvoje klausimus.

Jam teko vadovauti katedrai paskutiniaisiais universiteto ir pirmaisiais Politechnikos instituto gyvavimo metais, kai buvo siekiama didesnės inžinierių specializacijos, steigiama oficiali silikatų technologijos specialybė, keičiamas katedros pavadinimas, organizuojami nauji dalykai ir naujos laboratorijos, daugėjo studentų, kartu ir dėstytojų.

Silikatų technologijos katedros vedėjai švenčiant katedros 60-ties metų jubiliejų (2000):

doc. dr. Marijonas Martusevičius (1989–1995), prof. dr. Marijonas Martynaitis (1956–1962), KPI rektorius (1964–1983),
 doc. dr. Vladas Sližys (1944–1956), prof. dr. Adolfas Domaševičius-Damušis (1940–1944),
 prof. habil. dr. Kęstutis Sasnauskas (1962–1989), fakulteto dekanas (1965–1991), doc. dr. Zenonas Valančius (1995–2005)

Silikatų technologijos katedros 60-ties metų jubiliejaus minėjimas (2000)

1 eilėje iš kairės į dešinę: M. Martynaitis, V. Sližys, Z. Martynaitienė, M. Martusevičius ir kt.
 Toliau auditorijoje matyti rektorato bei dekanato atstovai, fakulteto bendruomenės nariai,
 buvę katedros įvairių laidų auklėtiniai – pramonės įmonių darbuotoja ir svečiai

Siekdamas aprūpinti studentus literatūra lietuvių kalba, su bendraautoriais parengė ir 1949 m. išleido Bendrosios cheminės technologijos vadovėlį.

Po karo, kai Lietuvos mokslų akademijoje labai trūko mokslinių kadro, jai talkino aukštųjų mokyklų dėstytojai. 1946–1956 m. V. Sližys kartu su docentais J. Mituzu, V. Jasiukevičiumi ėjo antraeiles pareigas MA Chemijos ir cheminės technologijos institute. 1956 m. docentas V. Sližys atsisakė pedagoginio darbo KPI ir liko dirbti LMA. 1956–1965 m. vadovavo Chemijos ir cheminės technologijos instituto Silikatų chemijos sektoriui, 1965–1982 m. – Sąjunginio trąšų ir insekticidų, fungicidų instituto (Maskva) Jonavos bazinei laboratorijai. Visus iškilusius uždavinius katedros vedėjas puikiai išspręsdavo.

V. Sližiui priklauso du išradimai kompleksinių trąšų gamybos srityje. Jis surado skystų kompleksinių trąšų iš ekstrakinės fosforo rūgšties gamybos būdą, paskelbė daugiau kaip 100 mokslinių publikacijų apie rišamųjų medžiagų, stiklo ir trąšų tyrimus bei gamybą, taip pat rašė straipsnius apie kreidos mergelį, molį, do-

lomitus, kvarcinį smėlį bei gaminius iš jų ir pramonės vystymą. Tikslus mokslo darbų skaičius nežinomas.

V. Sližys su bendraautoriais parengė ir išleido vadovėlį aukštųjų mokyklų studentams „Bendroji silikatų technologija“ (1963), „Bendrosios silikatų technologijos laboratoriniai darbai“ (1967), leidinį „Pranas Jodelė“, skirtą profesoriaus P. Jodelės 100-sioms gimimo metinėms (1971), informacinį leidinį „Skystos kompleksinės trąšos“ (1971), „Skystųjų kompleksinių trąšų gamybos perspektyvos TSRS ir užsienyje“ (1972 m. rusų kalba).

Doc. dr. V. Sližys mirė 2002 m. gruodžio 18 dieną Kaune. Palaidotas Petrašiūnų kapinėse.

*Doc. Benonas Jonas Leskauskas
 Kauno technologijos universiteto
 Silikatų technologijos katedra*

*Albinas Pilkauskas
 AB „Lifosa“*

DOI: 10.5755/j01.ct.63.1.4606